

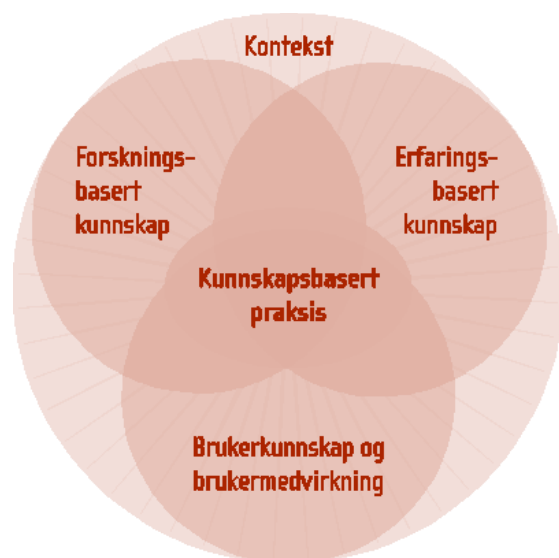
HVORFOR BRUKER-INVOLVERING?

Nasjonale føringer, lover, forskrifter & retningslinjer

Sist oppdatert: 01.11.19

Sentrale føringer - tre kilder til kunnskap

Brukerkunnskap er en av de tre kjernekomponentene i kunnskapsbasert praksis, og handler om at de som deltar i en praksis skal kunne være med å påvirke tjenester som angår dem selv på individ og systemnivå. Brukerkunnskap er en systematisk samling av brukererfaringer. Denne kan samles av brukerorganisasjoner og fremmes gjennom talspersoner, den kan samles i forskningsprosjekter og i tjenestene

En lovfestet rettighet

Pasient- og brukerrettighetslovens § 3-1 slår fast at pasient og bruker har rett til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester. Brukermedvirkning på individnivå reguleres i Lov om pasient- og

brukerrettigheter og gjelder uavhengig av om tjenestene tilbys i kommune- eller spesialisthelsetjenesten (7 ?). Loven regulerer blant annet retten til informasjon og retten til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester. Retten til individuell plan ved behov for langvarige og koordinerte tjenester hjemles også i denne loven. Tjenestene skal ta utgangspunkt i brukerens egne mål. Fagkompetansen og brukerkompetansen utfyller hverandre.

Alle virksomheter innenfor offentlig sektor skal sikre brukermedvirkning i sin virksomhet i henhold til Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten [8]: Pasientenes, brukernes og de pårørendes erfaringer skal benyttes til forbedring av tjenestene. Brukerorganisasjonene er representert på ulike måter for å ivareta brukernes erfaringer med basis i brukerkompetansen. Dette skjer gjennom brukerutvalg, møter, høringer og deltakelse i prosjekter

Brukerinvolvering – en sentral føring for kompetansesentre

Nasjonale føringer og regionale føringer er styringsdokumenter for kompetansesentrene. Sentrene har også i oppdrag å implementere veiledere og retningslinjer i tjenestene, jmf oppdragsbrev fra Helsedirektoratet.

Arbeidet med brukermedvirkning og brukerinvolvering ligger som førende for alle offentlige virksomheter. (kilde)

Brukermedvirkning omtales stadig tydeligere i sentrale føringer. «Økt brukerinnflytelse fordrer at alle tjenester og utøvere har en systematisk tilnærming til samarbeidet med brukeren, både i den enkeltes behandling/bedringsprosess og i utvikling av helse- og omsorgstjenestene», heter det i veilederen Sammen om

mestring, side 11, mens ROP retningslinjen blant annet sier at «behandlingsplan og målsetting om behandling skal utarbeides i samarbeid med brukeren».

Brukerinvolvering- spesialiserte og kommunale tjenester

På kommunalt nivå reguleres brukermedvirkning i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-10: Kommunen skal sørge for at representanter for pasienter og brukere blir hørt ved utformingen av kommunens helse- og omsorgstjeneste [10 ?].

I spesialisthelsetjenesten, reguleres brukermedvirkning i Lov om helseforetak § 35: Styret skal sørge for at representanter for pasienter og andre brukere blir hørt i forbindelse med utarbeidelse av planer for virksomheten [9]. Helseforetaksloven slår fast at de regionale helseforetakene skal ha brukermedvirkning i sin arbeidsform. Brukerutvalg er etablert ved helseforetak og regionale helseforetak.

EN GOD OVERSIKT

Relevante veiledere og føringer for brukerinvolvering

- [Sammen om mestring – Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne](#)
- [Pårørende – en ressurs. Veileder om samarbeid med pårørende innen psykisk helsetjenester](#)
- [Opptrappingsplanen for rusfeltet \(2016-2020\) Prop. 15 S](#)
- [Nasjonal helse –og sykehusplan \(2016-2019\) Meld. St. 11](#)
- [Fremtidens primærhelsetjeneste – Nærhet og helhet \(2014-2015\) Meld. St. 26](#)
- [Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter \(2014-2015\) Meld. St. 19](#)
- [Oppfølgingsplan for arbeid og psykisk helse \(2013-2016\)](#)
- [Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse og omsorgsfeltet \(2015-2020\)](#)
- [Nasjonal overdosestrategi 2014-2017](#)
- [Mestring, samhörighet og håp. Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer](#)
- [Pakkeforløp psykisk helse og rus.](#)
- [Rop retningslinjen](#)
- [Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser](#)
- [Helse og omsorg 21](#)